

דין חלב עכו"ם כאשר אין חשש לתערובת חלב טמא

1. כשאין שם באזור חלב טמא; 2. כשהחלב הטמא ביוקר; 3. כשיש פיקוח הממשלה על החלב שלא יערבו חלב טמא

חזון איש (יו"ד מא/ד)

ואמנם בשיש פיקוח הממשלה על החלב שלא ירבו חלב טמא והם צפויים לעונש על הזיוף, יש מקום לומר דהוי כשפחות החולבות דמירתות, וכיושב בצד העדר וכשהוא עומד הוא רואה, והפרי"ח כתב דאם חלב טמא ביוקר יש להתיר כמו במורייס כיון דהתירו חכמים חלב בזמן שהוא מבורר שהרי לחד לישנא התירו לעשות גבינה, ואף למאי דקיי"ל לאסור היינו משום חלב דביני אטפי, אבל אם היה אפשר להבטיח מחלב טמא לא היו אוסרין וכן התירו באין בעדרו טמאה ויושב בצד העדר וכמו שהאריך הפרי"ח, והא דאסרו באין בעדרו טמאה ואינו יושב בצד העדר וכמש"ע המרדכי ובש"ד בשם רש"י, היינו דחשיב כחלב המופקד ביד נכרי וכמש"כ לעיל וחיישינן דיקח חלב מן העכו"ם ויערב, אבל אם אין בכל העיר טמאה, הדין נותן דהוי כאין בעדרו טמאה ויושב בצד העדר וכמש"כ הפרי"ח.

תשובות והנהגות לגר"מ שטרנבוך (יו"ד סי' תמא)

יש סומכין על רבינו החזו"א זצ"ל שכתב (יו"ד סימן מ"א סק"ב) דבמקום שיש פיקוח ממשלה לא לערב בחלב מין אחר יש להתיר חלב עכו"ם דהוה כשפחות דמרתות, אבל שמעתי מהגאון רבי ישראל וועלץ זצ"ל ששאל פי רבינו החזו"א זצ"ל, והשיב שאין דבריו למעשה כלל אלא לילדים קטנים או יולדת תוך שלשים.

וידועים דברי הגר"א זצ"ל בענין מים אחרונים שחז"ל לא גילו אלא הטעם הפשוט, אבל יש לתקנותיהם טעמים נוספים, וגם כאן בחלב עכו"ם מקובל שאין הטעם משום חשש חלב טמא לבד, אלא כנראה גם כדי להבדיל אותנו מעכו"ם, ועל יינם גזרו אף בנגיעה ובחלב גזרו שצריך שמירה, וכן הביא הגה"ק רבי חיים מצאנז זצ"ל בשם חמיו ה"ברוך טעם" זצ"ל שקבלה בידו איש מפי איש שזהו תקנה קדומה ולא רק מהטעם שפירשו שהוא משום חשש חלב טמא. וכן כתב בערוך השלחן סי' קט"ו ס"ו שכך מקובל מגדולי הדורות ועיי"ש מעשה נורא מענין זה.

ויש להקפיד מאד על אסור חלב עכו"ם, והאדמו"ר רבי יוסף יצחק מלובביץ זצ"ל קבלה בידו שהשותה חלב עכו"ם פוגם אצלו באמונה, ואבות אבותינו הקפידו מאד מטעם כמזכיר, ודי בזה להעיר לאלו שהתירו כאן, ומוסרים הכשר למצרכים עם חלב עכו"ם מפני שיש פיקוח ממשלתי, אבל בלאו הכי היתר זה אין בו ממש היום, שאפילו ימצאו שם חלב מעורב יקנסו אותו קנס ממון מועט כנגד הריח התמידי שיש להם מזה וע"כ לא מירתת, ולא נקרא בזה שמירה.

והשותים גם היום חלב עכו"ם וסומכין על פיקוח ממשלתי חסר בהם יראת שמים, ועליהם וכיוצא בהם אני קורא "מי ששותה חלב עכו"ם וסומך על המכשיר אינו ראיה שאין בו יראת שמים, אבל מי שאין לו יראת שמים הוא שמחפש לזה היתר".

ערוך השולחן (יו"ד סי' קטו)

ה והנה עכ"פ נתברר דלפי דעת כל רבותינו שהבאנו אפילו במקומות דלא שכיח כלל דבר טמא בעיר באופן שאין חשש לתערובת חלב טמא מ"מ אסור כשהישראל לא עמד עכ"פ מבחוץ בשעת החליבה או שיהא יוצא ונכנס ודי אפילו בקטן וקטנה ויתבאר עוד בזה מיהו עכ"פ האיסור הוא בכל אופן ודלא כאחד מגדולי האחרונים שהאריך בזה להקל לשתות חלב שלהם במקום שאין שם דבר טמא או שהוא רחוק המציאות שיחלבו את הטמא או שחלב טמא ביוקר והביא ראיה מאיזה גדולים שהקילו בכה"ג ומסיבה זו יש הרבה מתפרצים באיסור זה בדורנו בעוה"ר כאשר ראינו ושמענו ותולים א"ע באיזה תלמיד חכם שעשה כן ולא ידעו ולא יבינו שחמורים דברי סופרים מדברי תורה והתלמיד חכם שעשה כן עונו ישא וכיון שנפסק לאיסור בטור וש"ע וכל גדולי אחרונים מי יוכל להעיז פניו ולמלא תאות נפשו ושומר נפשו ירחק א"ע מזה:

ו וליתר שאת אברר לך איך שכל דברי רבותינו הקדושים הם כגחלי אש מה שהתוודה לפני בלב נשבר בהיותי יושב על כסא הוראה בעיר פלונית שאחד מהבע"ב החשובים דשם היה נוהג היתר בדבר בהיותו חוץ לביתו בעיר הגדולה במדינה וישב תדיר בשם לעסקיו והוא ועוד אורחים בשתותם חמים בבוקר בבוקר היו קונים חלב שמן שקורין סמאני"ט אצל חנוני אינו יהודי שכנגד אכסניא שלהם ופעם אחת התחילו לחקור ביניהם מאין לוקח החנוני הקטן זה כל כך חלב שמן והלך הוא להחנוני ושאלו וא"ל החנוני אני קונה באיטליז של בשר הרבה מוח של הבהמות וממחה אותם עם הרבה חלב ומבשלים ביחד וזה הוא השמנונית אז נפלו כולם על פניהם על חטאם הגדול שאכלו טרפות ובשר בחלב והבעה"ב התודה לפני וצעק בקול כמה גדולים דברי חכמים ובאמת כך מקובלני שכל גזירת חכמים לבד טעמם הנגלה יש עוד הרבה טעמים כמוסים שלא גילו אותם והשומע ישא ברכה מאת ד' וישולם גמולו בזה ובבא [וביחוד שמעתי שבאמעריקא יש רבים מהאומות ששותים חלב חזיר מפני שמצויים שם הרבה]:

אגרות משה (יו"ד ח"א סי' מז)

ובדבר החלב של הקאמפאניעס במדינתנו אשר יש פקוח הממשלה ואם יערבו חלב בהמה טמאה יענשו וגם יסגירו את העסק שלהם שלכן ודאי מירתתי מלערב יש טעם גדול להתיר אף בלא שיטת הפרי"ח משום דהעיקר דידיעה ברורה הוא כראיה ממש ... ולכן בחלב שאסרו רק בחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו יש להתיר גם בישראל יודעין ידיעה ברורה דהוי כראיה. וזה שאם יערבו יענשו ויצטרכו לסגור העסק שלהם שהוא הרוחה של כמה אלפים והממשלה משגחת אליהם הוא ודאי ידיעה ברורה שהיא כראיה שלא היה בכלל איסורם. וזה הוא גם לכו"ע דאין טעם לחלוק בזה ולכן הרוצה לסמוך ולהקל יש לו טעם גדול ורשאי וכמו שמקילין בזה הרוב בני"א שומרי תורה וגם הרבה רבנים וח"ו לומר שעושין שלא כדן. אבל מ"מ לבעלי נפש מן הראוי להחמיר ואין בזה משום יוהרא וכך אני נוהג להחמיר לעצמי אבל מי שרוצה להקל הוא עושה כדינא ואין להחשיבו כמזלזל באיסורין.